

## „Uw volk en de schapen uwer weide“.

Zoo zullen wij, uw volk en de schapen uwer weide, U loven in eeuwigheid, van geslacht tot geslacht; wij zullen uwen roem vertellen. Psalm LXXIX: 13.

Het trekt de aandacht, dat in het begin der historie der menscheit de herder der schapen de verfoeilijke booswicht was, die in Kain op zijn broeder aanviel en hem vermoordde; en dat daarentegen, met name in het Evangelien, de herder der schapen in den Middelaar optreedt, en de redding aanbrengt voor Gods uitverkorenen. Zelfs wordt reeds in het Oude Verbond Jehova zelf als de herder ingeleid. Immers de zoo rijke 89ste Psalm sluit met de betuiging: „Zoo zullen wij, uw volk en de schapen uwer weide, U loven in eeuwigheid!“

Vooraf echter in het tiende hoofdstuk van Johannes Evangelie wordt de beidspraak van den herder en de kudde der schapen op het breedst door Jezus zelf ontplooid, als hij zegt: „Ik ben de goede herder, die goede herder stel zijn leven voor de schapen; maar de huurling en die geen herder is, wien de schapen niet eigen zijn, ziet den wolf komen en vliedt. Maar ik ben de goede herder, en ik ken de mijnen en worde van de mijnen gekend. Ik heb nog andere schapen, die van dezen stal niet zijn; deze moet ik ook toebrengen; en zij zullen mijn stem hooren, en het zal worden één kudde en één herder.“ Laat nu deze beidspraak u niet misleiden. Voorzeker ook in ons land door den landbouwer schapenkudden worden onderhouden, trekt hij bijna nimmer zelf met zijn schapen uit, doch neemt een huurling om de wacht bij zijn kudde te houden, en zelfs mag niet verheeld, dat men hiervoor gemeentelijk een eenvoudigen loondienaar huurt, te meer daar in ons land het gevaar om door den wolf overvallen te worden, voor onze schapenkudden geheel denkbeeldig is. Wolven zijn er in ons land niet.

Ten zeerste hebben we daarom op onze hoede te zijn, dat we heiligen Jezus van zich zelf in 't beeld van den herder niet misverstaan. De herder is hier te nemen, gelijk hij in Israël nog gevonden wordt, en daarbij niet de gevaren waaraan reeds toen in Israels valleien de kudde bloot stond. Waar de kudde gevaar loopt, indien ze niet voldoende bewaakt wordt, omproef van het wild gedierde te worden, daar moet de eigenaar der kudde wel zelf als herder zijn kudde verzorgen, en het is op dien toestand dat de beidspraak, hier door Jezus gebezigd, terugwijst.

Toch mag dit niet zoo verstaan, alsof we hier eeniglijk met aangewende beidspraak te doen hadden. Wat in de Schepping verordend werd, had op zich zelf een eigen betekenis en eigen doel. Ge moogt daarom niet zeggen, dat de kudde schapen vanzelf als een der kleine diersoorten geschapen werd, en dat eerst later heigen met de schapen voortvalt, door den psalmist en door de profeten, en zoo ook door Jezus, als beeld gebezigd is; doch veeleer hebben we 't ons voor te stellen, dat ook in de soorten van het plantenrijk en dierenrijk reeds door de Schepping zelf een zinbepaalde betekenis gelegd was, en dat het deze door God bedoelde bedoelden was, die later de beidspraak in het leven deed treden.

Wie de kudde der schapen met eenigen ernst waarnam, kon het denkbeeld niet van zich zetten, dat in de schapen en lammeren een soort dieren optrad, dat van meet af een geestelijke afspiegeling in zich droeg. Een kudde schapen is iets geheel eigenaardigs, het schapen en zoo ook het lam wekken een geheel eigen gedachte in u op, en het is in verband met die eigendommelijkheid van deze soort kudde, dat de beidspraak zich van zelf aan ons aanbodt. Er is in het schapen en in het lam iets zachts en teeders, iets dat door zijn stilheid en zachtheid boeit en aantrekt, en de schier volkomen weerloosheid van deze soort dieren geeft ons de meest aangrijpende uitdrukking van de volkomen lijdelijkheid, die op anderer hoede wacht, en buiten zulk een verzorging door wie als wachters optreden, zich niet denken laat.

Just in verband hiermede nu trekt het de aandacht, hoe Kain als de in zijn tegendeel omgeslagen herder zijn broeder Abel het leven beneemt, en niet minder hoe onze Heiland op 't rijst in het beeld van den herder zijn Middelaarschap vertolkt, en hoe dan toch west ten slotte de verhouding in haar tegendeel omgezet, en op den Heiland zelf het beeld van het lam wordt toegepast, om uit te drukken hoe hij als 't Lam Gods zich zelf ten offer gaf, ons ter behoudenis

Door op te treden als de herder zijner kudde, verkleeft de Heere tegelijk een tweedelige gedachte. Er ligt toch enerzijds in uitgesproken, dat hij zich zelf voor de zijnen ten offer geeft, als hij betuigt: „Gelijkerwijs de Vader mij kent, ken ik ook den Vader en ik stel mijn leven voor de schapen“. Maar ook anderzijds spreekt 't ons zoo diep ernstig toe, dat Jezus niet wijst op de vele herders der schapen, en nu zich zelf als een der vele herders aandient, doch dat hij veeleer optreedt in het hoog besef, dat hij, en hij alleen, van Godswege als de herder der schapen, als de redder van Gods uitverkorenen op aarde is verschenen. Jezus zondert zich geheel van alle overige geestelijke verzorgers af. Hij betuigt niet dat er vele herders der schapen zijn, en dat hij één van deze is, doch alle overige sluit hij uit en snijdt hij af, en alle betekenis van het herderschap voor zich zelf en voor zich zelf alleen nemend, spreekt de Heere het zoo beallst mogelijk uit: „Ik ben de goede herder“.

Wat anders nu ligt hierin uitgedrukt, dan dat er vele herders onder de kinderen der menschen optreden, doch dat hij alleen geroepen en in staat is, om de schapen van Gods heilige kudde te kennen, te beveligen, en door de deur der behoudenis in den stal der schapen in te leiden. Natuurlijk is hiermede niet bedoeld, om de zorg van de ouders voor hun kroost, van de meesters voor hun scholieren, of van de geestelijke voor de leden der gemeente uit te sluiten. Alleen, deze velerlei zinnen lijdten aan velerlei gebreken. Bij alle deze leiding van de kinderen der menschen wordt gedurig het hoog en heilig doel gemist. En daarom, de doeltreffende verzorging der kudde komt alleen tot stand, zoo de Christus zelf het herderschap uitoefent, en zoo van hem de zorg uitgaat, om ook de creatuurlijke verzorging haar doel te doen bereiken. Zoo moet 't alles saam één kudde onder één van God verordenden herder blijven. Zoo beslist als 't kon, sprak Jezus 't daarom ook uit, dat het alles saam worden moest één kudde en één herder. Maar dan

natuurlijk alroo, dat in ouders en leeraren, als we ons zoo mogen uitdrukken, oudergeestelike, aangewide herders optreden, die de leiding van den Oppersten herder te volgen hebben, die hem trouw bleven, en zoo de zorg van den Oppersten herder aan de schapen der kudde ten goede deden komen.

Het zoo telkens gebruikte beeld van het Lam Gods, dat zelfs bij de Volcinding in de Openbaring van Johannes gedurig gebezigd wordt, ontvangt juist daardoor zijn zoo rijke beduidenis. Was de Middelaar toch door den Vader gezonden, om als herder der schapen de kudde der verkorenen te redden, zelf was hij hiertoe mensch geworden; wat hierderhalve alroo moest uitgedrukt, dat de herder zelf zich bij de kudde gevoegd en als een schap der kudde had aangedien. Toch wordt hierbij de uitdrukking van schapen en kudde nimmer gebezigd, maar wordt steeds gesproken van het Lam; iets waar tegelijk tweemaal in ligt uitgedrukt. Ten eerste d' menschwording, waardoor de Zoon Gods als mensch onder de menschen optrad; wat hier dan wordt, dat hij optrad als schap onder de kudde, doch niet deze teedere wijziging, dat in het Lam nog veel meer dan in 't Schap eenzijdig de aantrekkelijkheid en aanminnigheid van 't dier wordt uitgedrukt, en dan in de tweede plaats dat de Schrift, door niet van een schap der kudde, maar steeds van het Lam te gewagen, 't ons nog teederder gevoelen doet, hoe Jezus als een geringe onder de kinderen der menschen is opgetreden, niet als een Keizer te Rome, noch als een Pontius Pilatus te Jeruzalem, maar als levende te Nazareth onder de kleine burgerij. Maar dan ook ten andere, dat Jezus als mensch onder ons menschen, of hier dan als tot de kudde behoorende, onder de kudde optrad in dien meest aantrekkelijken vorm, die in het lam veel meer dan in 't schap tot uiting komt.

Zoo is het in zijn samenhang de schoonste en meest boeiende beidspraak, die tot ons komt. Christus is de Zoon Gods en tegelijk kind des menschen, en daarom treedt hij eenzijdig als de enige herder over de gehele kudde op, maar dan ook anderzijds als zelf in de kudde ingegaan, en daarom als onzer één voor ons tredend, doch dan als 't Lam, om in die rijke beeld van 't Lam, ons tegelijk en zijn zijne zelfvernedering, en zijn geheel eenzijdig aantrekkelijkheid zoo wonderbaar in de ziel te doen doordringen.

Dr. A. K.

Amsterdam, 7 Februari 1919.

Dat evenals onze Belijdenisschriften ook onze Liturgie een herziening behoeft, zal wel door niemand betwijfeld worden, al mag er verschil van gevoelen wezen, hoever deze herziening zich zal hebben uit te strekken.

Ook hierbij mag niet uit het oog worden verloren, dat meer dan eenig ander stuk van ons kerkelijk leven de liturgie een vast karakter draagt en, waar deze liturgie zoo diep in ons kerkelijk leven ingeworteld is, de grootste voorzichtigheid eisch zal wezen, ten einde niet noodloos conflicten in het leven te roepen. Elke, zelfs de geringste, wijziging in den vasten vorm van den eeredienst, ontrast de gemeente, die wel op geen punt conservatiever is dan juist op dit. Hoeveel moeite heeft in vroeger eeuw de invoering van de nieuwe Psalmberijming niet gekost, hoewel ieder toestemde, dat de Psalmberijming van Daheen onbruikbaar was geworden. Wat heeft de invoering van de Gezangen niet een strijd te weeg gebracht, en hoe wordt nog de partijverdeling in de Hervormde Kerk voor een groot gedeelte door de gezangen-questie beheerscht. Wat hebben ook in onze Kerken liturgische quaestien, zooals of men in de zegenbede den Heiligen Geest zou noemen of niet; of men na den doop het woord Amen zou gebruiken; of de predikant een toga en bef zou dragen enz. geen stof opgejaagd. Het zou dan ook alle jeugdige onbezonnenheid wezen, wanneer men meende, dat al wat men in onze liturgie voor verbetering vatbaar achtte, daarom terstond verbeterd moest worden. Er zal ook hierbij met groote behoedzaamheid moeten te werk worden gegaan, zal men niet aanleiding geven tot scheuring in onze Kerken. En de eenheid onder Kerken staat ons veel hooger dan een liturgische eeredienst, die wat de uitwendige vormen betreft, voor een Calvinist toch altoos bijzaak wezen zal. Eerst dan, wanneer algemeen de overtuiging gewekt is, dat een verandering in eenig stuk van de liturgie gewenscht is en deze verandering niet met gezag van de Synode wordt opgelegd aan de gemeente, maar in haar midden zelfs gewenscht wordt, is de tijd voor verandering rijp. In zooverre staat de zaak met onze Confessie en Catechismus dus anders dan met de Liturgie. Een vernieuwing en uitbreiding van onze Belijdenisschriften, met name van onze Catechismus, raakt een levensbelang onzer Kerken, vooral met het oog op het opkomend geslacht. Een herziening van onze Liturgie raakt een bijkomstig belang en kan alleen geschieden, wanneer die herziening genoegzaam is voorbereid en door de gemeente zelf wordt gewenscht.

Maar hoezeer we dit op den voorgrond stellen, toch neemt dit niet weg, dat de noodzakelijkheid van zulk een revisie wel door onze Kerken onder de oogen moet worden gezien. En wel op drieërlei punt: vooreerst wat onze liturgische formulieren zelf aangaat; ten tweede wat betreft de inrichting van den eeredienst; en ten derde wat aangaat het Psalmgezag.

Wat de liturgische formulieren betreft, hebben we over 't algemeen genomen dankbaar te zijn voor den kostelijken schat, die ons daarin geboden is en is er zeker geen noodzaak om daarin een algeheel wijziging aan te brengen. Maar wel mag gezegd worden, dat het gevoelen algemeen is, dat ons huwelijksformulier niet meer beantwoordt aan de eischen van onze tijd en dat een grondige herziening van dit formulier met dankbaarheid zou worden begroet. En evenzo wordt algemeen erkend, dat het een gebrek is in onze liturgie, dat het formulier voor de openbare belijdenis en toelating tot het Avondmaal ontbreekt.

Het bezwaar, dat door zulk een liturgisch formulier te veel de gedachte in de hand zou worden gewerkt, dat deze openbare belijdenis een soort sacramentele handeling is, deelen we niet. Onze liturgie bevat ook formulieren voor de bevestiging van ambtsdragers, voor de kerkelijke inzegening van het huwelijk, voor de oefening van de tucht, zonder dat iemand daarom meenen zal, dat deze kerkelijke handelingen een sacramenteel karakter dragen. En waarom zou dan dit gevaar alleen bestaan voor een formulier bij de toelating tot het Avondmaal? Thans is deze handeling geheel overgelaten aan den predikant; in vele gevallen formuleert hij zelf de vragen, die bij deze handeling zullen geschieden. En ook waar de Kerkeraad deze vragen formuleert heeft, zijn ze toch op de eene plaats weer geheel anders dan op de andere. Bij een kerkelijke handeling nu, waarbij aan een gemeentelid de volle rechten der leden geschonken werden, en het aankomt op de stipulatie, die daarbij gedaan worden, behoort in de Kerken eenparigheid te bestaan. Alleen dan kan men weten, wanneer men een lidmaat uit een andere Kerk krijgt, aan welke stipulatie deze zich gebonden heeft. En al hebben onze Kerken in het inleidende gedeelte op het Avondmaalsformulier deze stipulatie in hoofdzak aangegeven, doch is het niet alleen wenschelijk, maar noodzakelijk, dat de vragen nader geformuleerd worden. Ook omdat ieder, die zich tot de volle gemeenschap der Kerken wil begeven, recht heeft te weten, welke vragen hem daarbij zullen gedaan worden.

Evenzeer zou het wenschelijk wezen, dat bij een herziening van onze liturgie ook een regel gegeven werd voor de inrichting van de gewone godsdienstoefening. In de liturgie van Calvin geschiedt dit, en evenzo in de oudste liturgie, die in onze Nederlandsche Kerken gebruikt werd. Maar in de latere uitgaven der liturgie is dit weggevalen en heeft men alleen overgehouden de liturgische geboden voor den Zondagsdienst, die zoo goed als nooit gebruikt worden. Het gevolg daarvan is, dat wel een zekere practijk zich allengs vestigt heeft, maar dat een vaste liturgie voor den dienst ontbreekt. Uitgebreid behoort deze liturgie daarom niet te wezen, en de bedoeling is ook volstrekt niet om een zogenaamden »liturgischen dienst« in te voeren, die met onzen volksraad niet in overeenstemming is. Maar wel zou het winste zijn, wanneer de Synode aangaaf in een kort liturgisch formulier, hoe de eeredienst in de gewone samenkomst behoort ingericht te worden. Nu is dit te veel aan de willekeur overgelaten en geeft dit daarom niet zelden tot moeilijkheden aanleiding. Eenheid in dezen liturgischen dienst is gewenscht ook met het oog op de predikanten, die op een andere plaats optreden, en dan eerst moeten vragen, hoe de eeredienst aldaar geregeld is. Zelfs omtrent het voorlezen van de Wet en de XII Geboortstakelen bestaat geen eenparigheid.

Veel ingrijpender is nog het derde punt, waarop we de aandacht vestigen, al. Het liturgische gezang. We bedoelen daarmee niet de vraag, of we in onzen eeredienst naast de Psalmen ook een Gezangenbundel zullen invoeren. Nog afgezien van de vraag, of zulk een Gezangenbundel geen afbreuk zou doen aan het Calvinistisch karakter van onzen eeredienst, zal wel niemand, die ons Kerkelijk leven kent, betwijfelen, of daarmee zou een twistappel in onze Kerken geworpen zijn, die tot den heftigsten strijd en zelfs tot scheuring aanleiding zou geven. We ontkennen daarom niet, dat nu de wensch naar zulk een Gezangenbundel zich bij velen openbaart, de Synode op den duur het principiële vraagstuk wel onder de oogen zal moeten zien, of het beginsel in art. 69 van onze Kerkorden uitgesproken, dat men »in de Kerken alleen de 150 Psalmen Davids zal zingen«, wel juist is; maar voor de invoering van een Gezangenbundel zijn onze Kerken zeker niet rijp. Wat daarentegen wel noodig is, is dat onze Psalmberijming aan een revisie worde onderworpen, omdat de geest, waarin deze Psalmberijming vervaardigd is, zeker niet in overeenstemming was met onze Gereformeerde belijdenis. Wellicht dat bij zulke herziening van onze Psalmberijming het ook mogelijk zou wezen, enkele moeilijke melodieën door andere te vervangen, en tevens om het aantal Schriftuurlijke lofzangen achter den Psalmbundel uit te breiden. Maar in elk geval mag de toestand niet bestendigd worden, dat een deel van de Psalmen niet gezongen kan worden, omdat wat in de berijming staat, in strijd is met Gods Woord.

### Niet de juiste weg.

Het bericht, dat dezer dagen in de kranten de ronde deed, dat de Minister van Financiën bereid was te overwegen om uit 't Landschatkist een duurtetoeslag te geven aan de predikanten en de roomsch-katholieke geestelijken, heeft aan een predikant onzer Kerken aanleiding gegeven, in de *Rotterdammer* de vraag te stellen, of die duurtetoeslag door den Staat ook niet aan onze predikanten kon gegeven worden.

In verband met dit bericht, kan de vraag niet worden ontkend, of daardoor ook begrepen zijn de predikanten der Geref. Kerken? Of vallen deze er weer buiten? De arme stakkers zitten reeds zo lang te wachten, dat er wel geen andere uitkomst zal zijn dan bij den Staat aan te kloppen om een almoes te mogen ontvangen. De Kerken bestendigen de droeve toestanden in de pastorien. De O. W.-ers hebben hun gaven ook niet gebracht aan het adres der Deputaten van Synodewege benoemd. (Men flonstert zelfs dat het bericht intedijnd in de *Herant* voorkomende, een speenje was om er de arme predikanten mee zoet te houden.) Hoe het zij, er moet een eind komen aan

den kommer en de ellende die in de pastorien wordt geleden. In de eerste plaats voor de predikanten op de dorpen die dezelfde uitgaven hebben als hun collega's in de steden, en meermalen beneden de helft, zoo niet meer, van hun tractement blijven.

Misschien is dit de eenige uitweg, dat de hand van den »bedelmonnik« naar den Staat wordt gericht. Men kan toch niet jaar in jaar uit aan 't speenjen zuigen dat de Kerken een roeping in deze hebben te vervullen, terwijl er niets komt? Wanneer de Minister tot gemeld daad overgaat, zullen vele Geref. predikanten hem dankbaar zijn, wanneer zij ook een gift ontvangen. Zoo niet, dan wordt hun het leven nog zwaarder, wij het geld door de belastingen geleid, ook op hen zal worden verhaald. Met moede praaijes schiet men niet op. Met bangmoedigheid evenmin.

Er moet iets binnenkomen in de pastorien. Vooral daar, waar de tractementen het geringst zijn. Laat het dan van den Staat komen, het zal een weldaad zijn.

De toon van het schrijven is, zooals de *Rotterdammer* er bij aantekent, scherp, soms bitter. En al begrijpen we, dat de hoog geklommen »vood in menige pastorie tot zulke bittere uitlatingen aanleiding geeft, toch rijst de vraag of een Dienaar van Christus goed doet zulke uitlatingen in een politiek dagblad te schrijven en daarmee een smaad te brengen over de Kerken, die hij dient.

Zulk een bitterheid van geest maakt dan ook, dat men onrechtvaardig wordt. De *Herant* heeft misschien meer dan eenig ander kerkelijk blad telkens weer gewezen op de noodzakelijkheid om de predikants-tractementen te verhoogen. Het voorstel, door een onzer lezers ons gedaan, om een comité te vormen, dat van degenen, die in dezen tijd oorlogswinst hadden gemaakt, een bijzondere bijdrage zou vragen voor de noodlijdende predikanten, is met warmte door ons aanbevolen. Indien te Synode te Rotterdam aan deputaten tot verbetering der predikants-tractementen ruimer mandaat had verleend, zou wellicht uit deze bron meer te krijgen zijn geweest. Maar hoewel de deputaten persoonlijk bereid waren meer te doen, waren zij door het mandaat der Synode gebonden. Hier te spreken van een speenje, dat de *Herant* zou gebruikt hebben om er de arme predikanten mee zoet te houden, is daarom een beschuldiging, die zeker niet verdedigd is.

En even onrechtvaardig is de beschuldiging, dat onze Kerken niets zouden doen. Deputaten tot verbetering der predikants-tractementen konden op de Synode te 's-Gravenhage reeds mededeelen, dat als vrucht van hun arbeid de tractementen verhoogd waren met f 76.753,70, terwijl op de Synode te Rotterdam bleek, dat sindsdien nog f 51078,50 hierbij was gekomen, zoodat de verhooging reeds een kleine f 140.000 bedroeg. De Synode van Rotterdam voegde hieraan nog een duurtetoeslag bij van minstens 12 pCt. van het tractement, waardoor zeker nog een f 100.000 aan dit bedrag kan worden toegevoegd. En naar de berichten, die bij Deputaten inkwamen, gaat de tractementverhoging nog steeds door. Er zijn verschillende Classen, waar het minimum-tractement nu reeds op en zelfs boven de f 2000 is gebracht. Het totaal bedrag, dat onze kerken voor de tractementen opbrengen, is dan ook niet ver van een miljoen gulden, en voor een groep, die uit niet veel rijken bestaat, is dit bedrag, dat geheel uit vrije gaven inkomst, zeker niet zoo gering te achten.

Dat de gehele omkeer, die in het sociale leven heeft plaats gevonden en waardoor de waarde van het geld bijna tot de helft gezonken is, al degenen, die van vaste salarissen leven moeten, in groote moeite brengt, vooral wanneer dit salarisch reeds kraag genoeg was, spreekt vanzelf. Arbeiders, winkeliers, handelaars voelen dit minder, omdat zij voor hun arbeid of voor hetgeen ze leveren hogere betaling kunnen eischen. Deze gebelen omkeer in de economische verhoudingen eischt, dat ook de vaste salarissen naar evenredigheid verhoogd zullen worden, en dat dit ook voor onze predikanten heeft te gelden, spreekt wel van zelf. Maar het is zeker niet de beste weg om daarvoor als bedelaar bij de Staatskas aan te kloppen. De duurtetoeslag, dien de Staat geeft, is zeker niet in overeenstemming met de veranderde omstandigheden, en het is zelfs een fout geweest van de Synode van Rotterdam, dat zij met dien duurtetoeslag van den Staat te veel rekening heeft gehouden en daarom evenals de Staaten duurtetoeslag op niet meer dan 12 pCt. bepaalde, terwijl het leven toch reeds meer dan 50 pCt. duurder geworden was. Bovendien zou een duurtetoeslag van den Staat de actie tot verbetering der tractementen eer kwaad dan goed doen en de offervaardigheid doen verminderen. Terwijl eindelijk een duurtetoeslag ons vanzelf zou brengen op den weg van staatsvrijheid aan de Kerken, die voor de vrijheid onzer Kerken zeer gevaarlijk zou wezen.

Maar al betreuren we daarom, dat de niet genoemde predikant dezen raad gaf, toch mag uit dit schrijven wel een ernstige vermaning tot onze Kerken uitgaan, om in den nood onzer predikanten beter te voorzien.

### Naar draagkracht.

De vraag, hoeveel ieder gemeentelid heeft bij te dragen voor den kerkedienst, is zeker niet gemakkelijk te beantwoorden. Laat men dit aan de gemeentelieden zelf over, dan betaalt de een allicht naar verhouding te veel en de ander te weinig. Het is daarom allerszins aan te bevelen, dat de Kerkeraad daarbij leiding geeft, door aan te geven, hoeveel elk gemeentelid naar gelang van zijn inkomen behoort bij te dragen. Natuurlijk niet in dien zin, dat de Kerkeraad eerst informeren zou, hoe groot iemands inkomen is en hem dan een soort belasting-bijlet zou thuis zenden, waarop ingevuld staat, hoeveel hij jaarlijks

voor de Kerk heeft bij te dragen. Een dergelijk betalingssysteem behoort in de Kerk van Christus niet thuis, waar de bijdragen vrijwillig moeten worden gegeven. Maar wel kan de Kerkeraad aan elk gemeentelid een handleiding geven, waardoor hij zelf bepalen kan, hoeveel hij naar verhouding van zijn inkomen behoort te geven, opdat de kosten van het kerkelijk leven gedekt worden. Ook de Kerkeraad van Rotterdam heeft aldus gedaan, maar daarbij den goeden regel gevolgd, dat niet alleen met het inkomen, maar ook met andere omstandigheden rekening wordt gehouden. Zoo zal iemand, die een klein inkomen bezit, naar verhouding minder kunnen geven dan een die een groot inkomen heeft, zoodat het niet billijk zou wezen, wanneer de man met het kleine inkomen een even groot deel van dit inkomen afmoet staan als degene, die meer inkomen heeft. Vandaar dat er progressie in het percentagecijfer is toegepast. En evenzo is er rekening mee gehouden, of iemand ongehuwd is, en een klein gezin of een groot gezin heeft. Het spreekt toch wel van zelf, dat iemand, die ongehuwd is, of een klein gezin heeft, meer kan offeren, dan die veel kinderen heeft op te voeden. Op die gronden is de volgende lijst vastgesteld, die we hier afdrucken.

| groot gezin | klein gezin | ongehuwd | inkomen |
|-------------|-------------|----------|---------|
| 1/20        | 1/10        | 1/10     | 1000    |
| 1/15        | 1/8         | 1/8      | 1500    |
| 1/10        | 1/6         | 1/6      | 2000    |
| 1/8         | 1/5         | 1/5      | 2500    |
| 1/6         | 1/4         | 1/4      | 3000    |
| 1/5         | 1/3         | 1/3      | 3500    |
| 1/4         | 1/2         | 1/2      | 4000    |
| 1/3         | 2/3         | 2/3      | 4500    |
| 1/2         | 3/4         | 3/4      | 5000    |
| 2/3         | 4/5         | 4/5      | 5500    |
| 3/4         | 5/6         | 5/6      | 6000    |
| 4/5         | 6/7         | 6/7      | 6500    |
| 5/6         | 7/8         | 7/8      | 7000    |
| 6/7         | 8/9         | 8/9      | 7500    |
| 7/8         | 9/10        | 9/10     | 8000    |
| 8/9         | 10/11       | 10/11    | 8500    |
| 9/10        | 11/12       | 11/12    | 9000    |
| 10/11       | 12/13       | 12/13    | 9500    |
| 11/12       | 13/14       | 13/14    | 10000   |

De bovenstaande bedragen, die gerekend zijn als jaarlijksche bijdragen, kunnen naar verkiezing per half jaar, per drie maanden of per maand betaald worden.

Men heeft ons reeds meermalen gevraagd, om eens zulk een staat te publiceren, en daarom voldoen we aan dit verzoek.

Ook andere Kerken kunnen er winst mede doen.

### Distributie-wee.

Niet ernstig genoeg kan er bij de Regering op worden aangedrongen, dat zoo spoedig dit maar eenigszins doenlijk is, de distributiemaatregelen worden opgeheven en het vrije oekonomisch verkeer worde hersteld.

Aan de goede bedoeling van de Regering met deze distributiemaatregelen twiſſen we niet, en evenmin ontkennen we, dat een wettelijke regeling noodig was, toen door de blokkadepolitiek van de Entente-mogendheden en den verscherpten duikboten oorlog van Duitschland de toevloeren naar ons land werden afgesneden en gebrek aan voedsel en brandstof dreigde. Niet één land is aan deze distributiemaatregelen ontkomen, en ook ons volk heeft dezen niet lichten last als een rampzalig gevolg van den wereldoorlog te dragen gehad. Zelfs willen we, nu dit distributiewee bijna doorworsteld is, niet te bittere klachten aanheffen over tal van onrechtvaardigheden en vexatiën, die door de al te bureaucratische maatregelen der Regering in het leven werden geroepen en die wel tot wroken en mokken aanleiding moesten geven. Hoe overreeds deze distributiemaatregelen dikwijls gewerkt hebben, bleek wel verleden zomer, toen trots het slachtofferd meer vee geslacht werd dan in normale tijden, terwijl thans, nu dit slachtofferd is opgeheven, het vleeschverbruik niet steeg maar daalde. En even hard is het thans weer, dat door deze distributiemaatregelen tal van gezinnen bijna zonder brandstof zitten, terwijl onze bodem een massa brandstof leveren kan, waardoor in de behoefte ruimschoots kon worden voorzien. In het land, waar naar het bekende rijmpje het kind zijn moer verbrandt, behoefde, mits de Regering anders ware opgetreden, geen koude te worden geleden. Was, evenals de handel in hout, ook de handel in turf vrij gelaten, dan zou de productie van dit brandstofmateriaal zoo vermeerderd wezen, dat voor een groot deel van ons volk van brandstofnood geen sprake zou zijn geweest.

Toch is het niet daarom in de eerste plaats, dat we op opheffing dezer distributiemaatregelen aandringen, maar wel om de zedelijke schade, die ze voor ons volk ten gevolge hebben gehad. Doordat de Regering niet bij machte bleek, de opvoering der producten door te voeren, ontstond een smokkelhandel, die niet alleen ongeoorloofd was, maar door de woekerprizen, die geëischt werden, een nuiſigen werd van de bevolking op de meest ongehoorde schaal. Het is gemakkelijk genoeg, uit ethisch oogpunt den staf te breken over degenen, die van dezen clandestienhandel gebruik maakten om zich van levensmiddelen te voorzien, maar waar